

Bergen 19/1 2009

## **Miljøvernforbundets høringsuttalelse –utkast til endring av industrikonsesjonslova, vassdragsreguleringslova og energilova**

### **Sammendrag**

**Norges Miljøvernforbund kan kun akseptere innføring av overedelsesgebyr under forutsetning av at gjeldende straffeparagrafer i de anngjeldende lover blir opprettholdt i tillegg, og at terskelen for å bruke disse fremfor overtredelsesgebyr legges lavt.**

**NMF vil derfor be om at strafferammene etter nåværende straffeparagrafer heves vesentlig samtidig med at det innføres overtredelsesgebyr, samt at gebyrene legges tilstrekkelig høyt, betydelig høyere enn dagens bøter, slik at relativt rike aktører ikke kan spekulere i at overtredelser av lovverket vil gi økonomisk avkastning selv om de blir idømt straff eller gebyr.**

### **Kommentarer**

Norges Miljøvernforbund har tidligere politianmeldt et betydelig antall klare brudd på konsesjonsbetingelser etter ovenfornevnte og andre lover. Det er vår erfaring at svært få av disse ender med påtalesaker, og at dette også gjelder selv om sakene er godt dokumentert med eksempelvis bildemateriale og andre bevis.

Sanksjonsutvalgets påpekning av at politi og annen påtalemyndighet nedprioriterer alvorlig miljøkriminalitet er derfor i overenstemmelse med vår erfaring, noe som taler for innføring av andre sanksjonsmuligheter enn straff definert ut i fra nåværende lovverk.

Å gi forvaltningsmyndighetene adgang til å idømme overtredelsesgebyr vil etter vår oppfatning i utgangspunktet kunne bøte noe på dette, og gjøre det enklere å tvinge aktørene til å overholde konsesjonen. Dessverre er det også vår oppfatning at NVE og andre forvaltningsmyndigheter viser en slapp og svært liberal holdning ovenfor lovovertridelser av denne art (brudd på konsesjonsvilkår). Eksempelvis har NVE senest i 2007 fornyet konsesjonen til et settefiskanlegg som gjennom 10 år stadig hadde dokumenterte brudd på pålegg om minstevannføring i ett vassdrag, noe de selv innrømmet. Det er vår erfaring at forvaltningsmyndighetene for lett gir etter for løfter om forbedringer uten ellers å gripe inn. Vi frykter derfor at nye sanksjonsmuligheter i form av overtredelsesgebyr ikke vil bli tatt aktivt i bruk og dermed kun blir «papir» bestemmelser.

Det er derfor av avgjørende betydning med klare klage muligheter til overordnede organ, les OED, slik at miljøorganisasjoner og direkte berørte parter (grunneiere m.m.) kan påtale manglende reaksjoner fra lavere forvaltningsorgan.

Miljøkriminalitet er etter vårt syn alvorlig og har så langt ikke hatt den «statusen» blant politi og lovgivende myndigheter som denne type kriminalitet burde ha.

Det er grunn til å påpeke at 21% av alle norske plante og dyrearter er oppført på den siste rødlisten for truede arter og at utrydding av arter kan gi fatale konsekvenser for hele økosystem. Hver tredje fugleart er oppført på listen, mange av disse er knyttet til biotop og habitat som berøres de ovenfornevnte lovene. Over 300 av artene på rødlisten er knyttet til limniske miljø. NMF anmeldte senest i fjor ulovlig nedtapping av et vann og en elv med den kritisk truede arten elveperlemussling.

Norske innsjøer og elver har i lengre tid vært utsatt for mange og forskjellige typer lovlige inngrep, heving og senking av vannnivå, regulering av vannføring, kraftproduksjon og annet har resultert i at flere vegetasjonstyper knyttet til vannkant og vann i dag er klassifisert som truet.

Rik kortskuddstrand, Rik starrsump, Rik langskuddvegetasjon og kransalgesjøbunn er sterkt truet i hele landet og elvemosevegetasjon er sterkt truet på Sørlandet og Vestlandet.

Ulovlige naturinngrep som en konsekvens av brudd på konsesjonsbetingelser o.l. utgjør en ytterligere alvorlig trussel mot disse vegetasjonstypene som allerede er truet grunnet lovlige inngrep.

**Det er derfor viktig å hindre ulovligheter ved en strengere håndheving av lovverket og ved en skjerpelse av strafferammene.**

Miljøvernforbundet vil påpeke at brudd på konsesjonsbetingelser etter ovenfornevnte lover, som f.eks. ulovlig neddemming av vann eller for mye uttak av vann, i de fleste tilfeller også innebærer brudd på andre lover som naturvernloven, granneloven eller den nye naturmangfoldloven. Vi er redd for at bruk av overtredelsesgebyr vil kunne føre til at dette overses av forvaltningsorganet og vil derfor påpeke at straffebestemmelsene i annet lovverk må benyttes i tillegg til overtredelsesgebyr etter ovenfornevnte lover dersom ett slikt blir innført.

**Alvorligheten av en hver form for miljøkriminalitet tatt i betraktning kan NMF kun akseptere innføring av overtredelsesgebyr under forutsetning av at gjeldende straffe paragrafer blir opprettholdt i tillegg, og at terskelen for å bruke disse fremfor overtredelsesgebyr blir lav.**

Det fremheves i høringsnotatet at vassdragsmyndighetene har erfaring med at enkelte tiltakshavere nærmest spekulerer i overtredelse av vilkår og i at seksjonsmulighetene i dag er begrenset.

**NMF vil derfor be om at strafferammene etter nåværende straffeparagrafer heves vesentlig samtidig med at det innføres overtredelsesgebyr, samt at gebyrene legges tilstrekkelig høyt, betydelig høyere enn dagens bøter, slik at relativt rike aktører ikke kan spekulere i at overtredelser av lovverket vil gi økonomisk avkastning selv om de blir idømt straff eller gebyr.**

Miljøvernforbundet er forøvrig sterkt uenig med Sanksjonsutvalgets skepsis til at spesiallovene inneholder en straffetrussel som generelt rammer overtredelser av bestemmelser i lover eller forskrifter uten at behovet for straff er vurdert konkret. Vi vil på det sterkeste fremholde at enhver overtredelse av norsk miljølovgiving er av så alvorlig karakter at overtredere må straffes strengt, og at straff, det være seg i form av overtredelsesgebyr eller fengsel, alltid er påkrevet.

Kurt Oddekalv  
Leder Norges Miljøvernforbund

Åge Simonsen  
Ansvarlig for Naturvernsaker  
NMF